

Hantering vergoedingsregeling curatoren voor het doen van aangifte faillissementsfraude strakker toegepast

Inleiding

In het "Actieplan bestijding faillissementsfraude" van 13 september 2004 is aangekondigd dat het Openbaar Ministerie (OM) een op maat gesneden vervolgingsbeleid zou presenteren. Middels de Aanwijzing van het College van Procureurs-generaal inzake faillissementsfraude is hieraan gevolg gegeven.

Op 1 maart 2009 is de Aanwijzing en vervolging faillissementsfraude (hierna: de Aanwijzing) in werking getreden. In de Aanwijzing worden regels weergegeven voor het Openbaar Ministerie bij de opsporing en vervolging van misdrijven op het gebied van faillissementsfraude. Er wordt onderscheid gemaakt tussen eenvoudige zaken en complexe zware zaken. Eenvoudige zaken komen in aanmerking voor opsporing door de regiopolitie. Complexe en zware zaken komen in aanmerking voor opsporing door de FIOD en / of de Bovenregionale Recherche (BR).

Als kenmerken van zware en complexe zaken worden in de Aanwijzing onder meer genoemd:

- minimaal fraudebedrag van € 100.000,-;
- misbruik van rechtspersonen;
- ondoorzichtige eigendomsverhoudingen of bestuurdersrelaties of gebruik stroman;
- georganiseerd verband;
- andere vermogensdelicten;
- branche;
- persoon van de verdachte(n).

In de Aanwijzing staat de rol van de fraudemeldpunten (FMP) bij de uitvoering van faillissementsfraude weergegeven. In de Aanwijzing staat genoemd dat *meldingen en aangiften* van faillissementsfraude, hetzij eenvoudige of zware complexe zaken, bij meerdere instanties gemeld kunnen worden maar dat al deze aangiften / meldingen dienen te worden doorgemeld en geregistreerd *bij het FMP in het betreffende werkgebied*. Volgens de Aanwijzing is de centrale rol van het FMP van belang voor een juiste en evenwichtige toedeling van onderzoeken naar faillissementsfraude. Door consequente meldingen en aangiften richting de FMP's te doen kan inzicht verkregen worden in de landelijke spreiding van faillissementsfraude. Daarnaast kan de verwerking en afhandeling beter gevolgd worden.

Medio oktober 2008 heeft het Ministerie van Financiën gelden ter beschikking gesteld om de aangifte bereidheid van de curatoren in faillissementen te vergroten. Indien de curator van een faillissement dat hij / zij vertegenwoordigt, aangifte doet van bedrieglijke bankbreuk, kan hij / zij, onder bepaalde voorwaarden, een aantal uren declareren die besteed zijn voor het doen van die strafrechtelijke aangifte. De uitvoering van de regeling is ondergebracht bij de FIOD, CT Noord en Oost Nederland te Zwolle (taakaccenthouder faillissementsfraude).

Het doel van dit artikel is om naar aanleiding van bovenstaande criteria een situatieschets te geven van de eerste ervaringen die door het taakaccent faillissementsfraude zijn opgedaan met de Aanwijzing ten aanzien van de vergoedingsregeling curatoren voor het doen van aangifte faillissementsfraude.

Melding of aangifte

Diverse onderzoeken hebben uitgewezen dat in een significant deel van de faillissementen sprake is van fraude. Het is zeer gewenst dat alle vermoedens van fraude worden gemeld, zodat voor de strafrechtelijke vervolging de juiste keuzes kunnen worden gemaakt en er zicht op het fraude beeld en veelplegers faillissementsfraude ontstaat. Dit houdt echter niet in dat van elk fraudevermoeden aangifte gedaan moet worden. Volstaan kan worden met het vormvrij melden van fraudevermoedens. De melding moet tenminste bevatten:

- naam, datum en nummer van het faillissement;
- de NAW-gegevens van betreffende subjecten (bestuurders/ aandeelhouders/

- commissarissen);
- een beschrijving van de frauduleuze handelingen (wat is er, wanneer en door wie ondernomen)
- hoe u die informatie bekend is;
- eventuele bijzonderheden (omvang schade voor de boedel, etc).

De melding dient (bij voorkeur) gedaan te worden bij één van de FMP's van het OM. Het FMP waar de melding gedaan is, beoordeelt de melding op de categorieën zoals vermeld in de Aanwijzing. Indien de melding een complexe zware zaak betreft dient het FMP de melding door te sturen naar een bovenregionale recherche (BR) of FIOD kantoor. Een fraudemelding door een curator kan voor het FMP of FIOD kantoor reden zijn om de curator te vragen *aangifte* te doen omdat er meer informatie met betrekking tot de betreffende (bestuurders van) failliet voorhanden is en er opsporings- en vervolgingscapaciteit beschikbaar is om een strafrechtelijk onderzoek in te stellen.

Kortom: bij vermoedens van faillissementsfraude altijd *melding* doen aan (bij voorkeur) één van de fraude meldpunten. Alleen op deze manier kan een eenduidige registratie en voortgang van de meldingen bewaakt worden. Indien aangifte gewenst is, wordt contact opgenomen met de curator. Uiteraard beslist de curator zelf of hij aangifte doet.

Vergoedingsregeling curatoren

Een faillissementsboedel waarin gefraudeerd is, is veelal leeg. Dit kan in de praktijk één van de drempels zijn voor het doen van aangifte van faillissementsfraude door curatoren. In dat kader is in overleg met het Ministerie van Financiën een vergoedingsregeling ontworpen om deze drempel weg te nemen. De bestaande proceskostengarantie (Belastingdienst) en garantstellingsregeling (Justitie) blijft gehandhaafd. De vergoedingsregeling ziet slechts op een vergoeding van de kosten voor het doen van strafrechtelijke aangifte bij een ontoereikende boedel.

Aan curatoren wordt daarom de volgende toelichting verstrekt bij een verzoek om toezending van het vergoedingsformulier:

1. In principe wordt de vergoeding slechts toegekend indien de aangifte is gedaan op verzoek van een Fraudemeldpunt of de FIOD (naar aanleiding van uw eerdere (beknopte) melding van de faillissementsfraude aan deze instanties). Deze meldingen (niet: aangiften) van faillissementsfraude worden namelijk centraal gematched waarna gerichte keuzes kunnen worden gemaakt voor de opsporing. Daarmee wordt ook zo veel mogelijk voorkomen dat een door een curator gedane aangifte geen vervolg krijgt.

2. Het moet gaan om een geval van bedrieglijke bankbreuk.

3. Toekenning van de vergoeding vindt plaats in die gevallen waarin de boedel leeg / ontoereikend is.

4. Het formulier is slechts bedoeld voor de uren (tarief € 180,- en een maximum van 5 uur) die gemoeid zijn met het doen van de aangifte (en evt. reis- en parkeerkosten). Het voorafgaande onderzoek om tot een vermoeden van fraude te komen, valt er dus niet onder.

5. De formulieren dienen door de curator ingevuld te worden geretourneerd aan faillissementsfraude@belastingdienst.nl

Hantering vergoedingsregeling curatoren per 1 september 2010

In de Aanwijzing is bepaald dat eenvoudige zaken kunnen worden gemeld bij een FMP, de regiopolitie of het arrondissementsparket. Zware complexe zaken kunnen worden gemeld bij een FMP, de FIOD of rechtstreeks bij een officier van justitie.

De vergoedingsregeling curatoren heeft een zeer positief effect gehad op het aantal aangiften en meldingen van faillissementsfraude door curatoren. In de praktijk echter blijken curatoren faillissementsfraude, in navolging van de Aanwijzing, niet alleen bij de FMP's te melden maar ook bij de FIOD, Belastingdienst, OM of politie. In veel gevallen betreft het geen meldingen maar directe

aangiftes en in sommige gevallen gaan deze direct vergezeld van een vergoedingsverzoek.

Het succes van de vergoedingsregeling, ten gevolge waarvan nu bij diverse instanties wordt gemeld, heeft er toe geleid dat het in de praktijk niet altijd eenvoudig is om een goede selectie te maken van faillissementsfraude zaken die in aanmerking komen voor opsporing en vervolging op basis van de Aanwijzing. Tevens ligt het direct aangifte doen niet in de lijn die bepaald is voor het toekennen van een vergoeding waarin staat dat de vergoeding slechts wordt toegekend indien de aangifte is gedaan op verzoek van een fraudemeldpunt of de FIOD. Dit naar aanleiding van een eerdere (beknopte) melding van de faillissementsfraude aan deze instanties.

Om dit beter te stroomlijnen vraagt het taakaccent faillissementsfraude van de FIOD, kantoor Zwolle aan curatoren om faillissementsfraude vanaf 1 september 2010, waarvoor later eventueel een vergoedingsverzoek kan / zal worden gedaan, zo veel mogelijk te melden bij de fraudemeldpunten. Deze meldingen kunnen dan vervolgens worden beoordeeld op haalbaarheid wat betreft vervolging en niet in de laatste plaats op capaciteit wat betreft opsporing. Hierdoor wil het taakaccent werken aan een zo optimaal mogelijk verwachtingen management: vooraf communiceren of een melding (of eventuele aangifte) zal leiden tot een opsporingsonderzoek en alleen indien dit het geval is overgaan tot vergoeding van de te maken / gemaakte kosten / inkomstenderving door het doen van aangifte faillissementsfraude. Indien de melding voldoende potentie heeft om een aangifte op te nemen, zal de curator hierover ingelicht worden en zal tevens het vergoedingsformulier toegezonden worden.

De FIOD benadrukt dat vanaf 1 september 2010 een (directe) aangifte van faillissementsfraude richting fraudemeldpunten niet langer resulteert in een directe uitbetaling van de vergoedingsregeling. Hiervoor zal het taakaccent, nadat een eventueel verzoek ter uitbetaling van de vergoedingsregeling is ontvangen, contact opnemen met het fraudemeldpunt en verifiëren of de zaak ook daadwerkelijk in opsporing wordt genomen. Indien de gemelde zaak of aangifte niet leidt tot het in opsporing nemen ervan, zal geen uitbetaling van het vergoedingsverzoek plaats vinden. Op basis van deze werkwijze zal een eventuele uitbetaling van een vergoedingsverzoek daardoor ook enige tijd langer in beslag nemen.